

06.02.2025.

KUGA MALIH PREŽIVAČA - smjernice i preporuke Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane

Poštovani,

Kuga malih preživača je virusna bolest ovaca i osobita koza te se ubraja u bolesti kategorije A. Tijekom 2024. godine se pojavila unutar Europske unije u Rumunjskoj, Grčkoj i Bugarskoj. U Rumunjskoj je ukupno potvrđeno 67 izbijanja bolesti, a posljednji slučaj je prijavljen 4. rujna 2024. godine. U Grčkoj je tijekom 2024. godine potvrđeno ukupno 89 izbijanja, posljednji je prijavljen 1. studenog 2024. godine. Također je i u Bugarskoj potvrđen jedan slučaj bolesti, dana 25. studenog 2024. godine.

U 2025. godini do 4. veljače 2025. godine bolest je potvrđena na 3 objekta u Mađarskoj, na području administrativne jedinice Zala. Trenutačno je suspendirano otpremanje pošiljaka ovaca i koza iz Rumunjske prema drugim državama članicama.

Kugu malih preživača karakterizira iznenadna pojava groznice, iscjedak iz nosa, znakovi oboljenja dišnog i probavnog sustava. Bolest može imati i letalan ishod (uglavnom u koza). Bolest uzrokuje virus iz porodice Paramyxoviridae, antigenski blizak virusu goveđe kuge. Bolest se primarno prenosi izravnim kontaktom između životinja, ali je virus moguće prenijeti i neizravnim putem, kontaminiranim predmetima i prijevoznim sredstvima.

Budući da se bolest brzo širi, potreban je pojačani oprez na objektima koji drže ovce i koze **uz obveznu prijavu ovlaštenom veterinaru, svake promjene zdravstvenog stanja, pobačaja ili uginuća ovaca i koza.**

Najčešći način prijenosa kuge malih preživača je izravan kontakt zdravih životinja sa zaraženim životinjama. **Iz tog razloga je najvažnija mjera prevencije bolesti kontrola i pažnja prilikom uvođenja novih životinja u objekt.** Primarno, subjekti su dužni uvoditi nove životinje u objekt isključivo uz svu propisanu veterinarsku dokumentaciju. Također, s obzirom da je virus moguće prenijeti i neizravnim putem, kontaminiranim predmetima i prijevoznim sredstvima, veliku važnost ima redovito čišćenje i dezinfekcija objekta, opreme i prijevoznih sredstava te onemogućavanje kontakta sa životinjama nepoznatog zdravstvenog statusa.

Također, Naredbom o provedbi i financiranju mjera sprječavanja, kontrole i nadziranja bolesti životinja na području RH (Narodne novine, br. [1/2023](#)) člankom 13. propisane su i obavezne mjere biosigurnosti za sve objekte na kojima se drže životinje, te su subjekti dužni sljedeće:

- osigurati zaštitu primarnih proizvoda od kontaminacija koje dolaze iz zraka, tla, vode, stočne hrane, gnojiva, veterinarsko-medicinskih proizvoda, sredstava za zaštitu bilja i biocida te zbog skladištenja, rukovanja i zbrinjavanja otpada,
- provoditi mjere vezane uz zdravlje i dobrobit životinja te zdravlje bilja koje imaju utjecaj na zdravlje ljudi,
- čistiti sve prostorije i objekte koje upotrebljavaju u primarnoj proizvodnji i s njom povezanim djelatnostima, uključujući i prostorije i objekte za skladištenje i rukovanje hranom za životinje, te ih, ako je to potrebno nakon čišćenja, dezinficirati na odgovarajući način,
- čistiti i, ako je to potrebno nakon čišćenja, na odgovarajući način dezinficirati opremu, spremnike, sanduke, vozila i plovila,

- koliko god je to moguće osiguravati čistoću životinja koje se upućuju na klanje i, prema potrebi, životinja namijenjenih proizvodnji,
 - koristiti vodu za piće ili čistu vodu kad god je potrebno da bi se spriječila kontaminacija,
 - za napajanje životinja mora se koristiti čista i pitka voda te najmanje jednom godišnje, ukoliko voda nije iz sustava javne vodoopskrbe, provoditi analizu vode za piće namijenjene životinjama na objektu,
 - osigurati da hranom rukuje osoblje dobrog zdravlja koje je educirano o rizicima za zdravlje,
 - koliko god je to moguće spriječiti da životinje i štetnici uzrokuju kontaminaciju,
 - skladištiti i rukovati otpadom i opasnim tvarima tako da se spriječi kontaminacija,
 - sprečavati unošenje i širenje zaraznih bolesti kojima se ljudi mogu zaraziti putem hrane, tako što će poduzimati mjere predostrožnosti pri uvođenju novih životinja i prijavljivati nadležnom tijelu sumnju na izbijanje takvih bolesti,
 - uzimati u obzir rezultate svih relevantnih analiza obavljenih na uzorcima koji su uzeti od životinja ili na drugim uzrocima koji su važni za zdravlje ljudi i životinja,
 - pravilno upotrebljavati aditive za hranu za životinje i veterinarsko-medicinske lijekove, kako je propisano odgovarajućim zakonodavstvom,
 - poduzimati odgovarajuće radnje radi uklanjanja nedostataka nakon što budu obaviješteni da su isti utvrđeni tijekom službene kontrole i
 - na prikladan način i najmanje tri godine čuvati evidencije o mjerama koje poduzimaju radi kontrole opasnosti (kao što su podatci o vrsti i podrijetlu hrane kojom su hranjene životinje, liječenjima životinja, pojavama bolesti i rezultatima dijagnostičkih pretraga, izvješćima o obavljenim pregledima životinja ili proizvoda životinjskog podrijetla).
- Provedba mjera biosigurnosti obavezna je i za prijevoznike životinja, veterinare, veterinarske inspektore te sve ostale osobe koje zbog prirode posla dolaze u kontakt sa životinjama.

Više informacija o kući malih preživača se može pronaći na sljedećoj poveznici:

<http://www.veterinarstvo.hr/default.aspx?id=4734>

S poštovanjem,

**Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i ribarstva
Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries**

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane/
Veterinary and Food Safety Directorate

Planinska 2a

10000 Zagreb

Hrvatska/Croatia